

Populistiska protektionister är de stora vinnarna

Dagens Samhälle den 25 juni 2016

”Arma land”. Det var min första tanke när de första resultaten från Brexitomröstningen presenterades. Gång på gång noterades överraskande höga siffror i favör för att lämna den europeiska unionen. Tidigt på morgonen var det klart: Storbritannien har dragit sig ur.

Nu står vi på osäker mark. Pundet och marknaderna har fallit kraftigt. Statsminister David Cameron – som på grund av omröstningen har skrivit in sig i historien som en politisk förlorare av rang – avgår i oktober.

I Nordirland vill Sinn Fein samtidigt arrangera en omröstning om irländsk förening, medan Skottland kommer att anordna en självständighetsomröstning. Dessa regioner röstade nämligen för att stanna kvar. Det var framförallt Englands och Wales rostbälten samt kuststäder som avgjorde till fördel för Brexit.

Sannolikt bevittnar vi alltså startskottet på Storbritanniens sönderfall, samtidigt som Brexitanhängare skräns om ”självständighet” och viftar med Union Jack. Den tragikomiska ironin i det hela är svår att missa. Än mer tragikomiskt är att många briter tydligen inte ens förstår vad de har röstat bort.

Inget vet nu hur framtiden kommer att se ut. Brexitförespråkarna har påstått att EU bluffar. Till syvende och sist kommer den korrupta eliten i Bryssel att ge oss tillgång till den inre marknaden, trots att vi står utanför unionen. Självklart kommer de inte sätta upp handelshinder – det ligger i Europas ekonomiska intresse att handla med oss!

Men detta är önsketänkande. Om bara ekonomiska intressen styrde politiska beslut hade vi haft global frihandel för länge sedan. Hur Storbritannien kommer att behandlas av övriga EU-länder avgörs troligtvis framförallt av politiska intressen, inte ekonomiska.

Och det ligger inte i EU-ländernas politiska intresse att ge Storbritannien fördelar utanför unionen. Risken för spridningseffekter till andra medlemsländer är för stor. Det är därför inte förvånande att EU-ledare nu unisont säger att landet inte kommer att få ett specialavtal.

Vad är då de reella alternativen? Det första är att stanna kvar i det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och därmed följa Norges, Islands och Lichtensteins exempel. Det andra är följa Schweiz och förhandla fram bilaterala avtal som i praktiken innebär ”EES-light”. Något av dessa alternativ vore bäst ur ekonomisk synvinkel.

Men tyvärr tror jag inte att detta kommer ske. Båda lösningarna skulle nämligen tvinga Storbritannien att tillåta fri rörlighet till och från EU. Den rörlighet som var en av de viktigaste anledningarna bakom omröstningen och dess utfall. Rostbältsbriter vill helt enkelt inte ha fler invandrare. Dessutom skulle landet tvingas bidra till EU-budgeten och införa regler som de andra

länderna bestämmer. Det finns ingen aptit för det efter ett referendum där befolkningen lovades att bli av med allt detta. Ett avtal med EU kommer det att bli. Men knappast ett bra avtal.

I slutändan kommer det sannolikt gå upp för de mer kosmopolitiska Brexitörerna att de har agerat nyttiga idioter till de verkliga vinnarna: populistiska krafter som gärna ser protektionismen breda ut sig över Europa. Bevare oss väl för vad som komma skall.

Gabriel Heller Sahlgren, Nationalekonom

Doktorand vid London School of Economics och knuten till Institutet för Näringslivsforskning